

ICE-BORG MOT SUPER BRAT

© Scampix

STARKASTE VAPEN

BJÖRN BORG – F 1956

★★★★★ Snabbheten, uthålligheten och – mer än någon annan – koncentrationen. Inte ens en terrorbomb vid sidlinjen hade kunnat få "Ice-Borg" att fundera på någonting annat än hur han skulle slå nästa boll över nät.

JOHN McENROE – F 1959

★★★★★ Serve- och nätspelet, variationen i slagen och känslan i handleden – McEnroe förklarade redan som barn att han kunde "känna bollen genom strängarna" som om det var handen han slog med, och ses än i dag som tennishistoriens bollgeni nummer ett.

RELATION TILL PRESSEN

★ Usel. När Björn Borg som 17-åring flyttade till Monaco och svenska tidningar antydde att det var för att slippa svensk skatt vägrade Borg under flera år att över huvud taget svara på svenska journalisters frågor.

★ Usel. Framför allt till den brittiska pressen som redan vid amerikanens andra Wimbledon 1978 gav honom öknamnet "Super Brat" efter det att McEnroe klagat över att "duvorna på arenan kuttrade för högt".

UPPTRÄDANDE PÅ BANAN

★★★★★ Iskallt. Blev som 12-åring avstängd i ett halvår från Södertälje Tennisklubb efter att ha svurit och kastat racketar. Efter det ytttrade Borg inte en enda bokstav under någon av sin karriärs hundratals matcher.

★ Krigiskt. Skällde inte bara på domare utan även på enskilda individer i publiken som han ansåg störde spelet. Advokatsonen McEnroe menade å sin sida bara att han "hävdade sin rätt" och undrade varför "gamla gubbar som ser sämre än jag ska döma om bollen är inne eller ute?"

POLITISK MEDVETENHET

★ Svårupptäckt. Var beredd att spela en uppvisningsmatch i Sun City i det rasistiska Sydafrika, trots att stora delar av artist- och idrottsvärlden vid den tiden bojkottade den avskydda apartheidregimen, men ...

★★★★ ... matchen blev inte av eftersom McEnroe tackade nej, trots att han erbjöds en miljon dollar för att spela apartheidreklam-matchen mot Borg.

BETYDELSE FÖR TENNISKULTUREN

★★★★★ Ovärderlig. Efter 100 år som artig gentlemannasport gjorde Borg tennis en sexig och drog ensam tusentals tonårstjejer till tennisarenorna. Halva svenska folket köpte i rena farten ett eget racket och började spela den här tidigare överklassporten enbart tack vare Borg.

★★★★★ Revolutionär. McEnroe kom till lordernas obligatoriska tejudningar i Wimbledon och frågade högt varför man "måste resa sig och buga för kungligheter som inte betalar skatt?". Och lade till: "När det dessutom väl ändå är mig folk har kommit för att titta på."

TOTALT:

17

16

DOMARENS KOMMENTAR:

– Muhammad Ali och Joe Frasier. Nancy Kerrigan och Tonya Harding. Björn Borg och John McEnroe. För att det ska uppstå ett "larger than life"-moment inom sporten krävs det mer än fantastiska resultat. Det krävs ett personligt drama mellan två helt olika personligheter som tillsammans skapar en nverdallrande pjäs. Borg och McEnroe levde upp till den rekvisitan på alla sätt. De var varandras motsatser i allt, både på tennisbanan och utanför. Iskalla evighetsmaskinen Borg, mot glödhet impulsiva McEnroe. New York-födde rikemanssonen McEnroe med sina toppbetyg i skolan mot Södertälje-arbetsgrabben Borg som hoppade av pluggen redan i åttan för att bli bäst i världen på tennis. Borg hamrade på timme efter timme utan att röra en min. McEnroe, grimascherade som att varje slag var det sista han någonsin skulle slå. Den amerikanske storspelaren Arthur Ashe beskrev de bådas olika spelstilar så här: "Att möta Borg känns som att bli slagen med

en slägga. McEnroe däremot han är en stilet. Han skär upp folk. Ett sår här, en rispa där. Innan man vet ordet av är man täckt av blod, även om såren inte är särskilt djupa." Två motståndare som också var beroende av varandra – när Borg till sist fick stryk av McEnroe i Wimbledon 1981 dröjde det bara ett par månader innan Borg lade av med tennisen för gott, endast 25 år gammal. Ett faktum som McEnroe tog förkrossande hårt. Han hade redan som tonåring formulerat sin karriärs stora mål som att slå Björn Borg. Utan svensken på andra sidan nätet vann McEnroe visserligen mer än han kunde suka efter. Men glädjen med att spela var borta.

- Missa inte nya svenska långfilmen Borg, premiär den 8 september.
- Läs också gärna den fantastiska esséboken I huvudet på John McEnroe av Tim Adams, från 2004.

JONAS HELLING

SUPER-AGITATORN

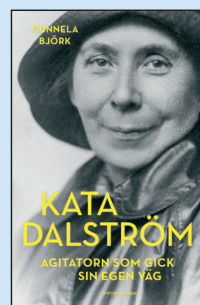
Författaren GUNNELA BJÖRK ger i dagarna ut boken *Kata Dalström – agitatorn som gick sin egen väg*.

Varför då?

– Därför att hon är en sådan oerhört intressant kvinna som inte finns inskriven i historien så som hon förtjänar.

Hur då?

– För att hon vågade! Hon bröt med sitt överklassliv, hela sin familj, sin konservativa make. För att ansluta sig till den unga arbetarrörelsen.

Hon valdes in i partistyrelsen, som den första kvinnan, i något svenskt parti.

– Hon gjorde en enormt stor insats för att sprida inte bara de socialistiska idéerna, utan också ren allmänbildning. Hon åkte till ställen som ingen annan åkte till. Hennes drivkraft var att bilda arbetarna så att de själva skulle kunna förändra sina livsvillkor.

Märker vi som lever i dag av Kata Dalströms insatser?

– Hon lever kvar i minnet hos många människor, framför allt kvinnor, ibland för att deras mammor eller mormödrar har lyft fram hennes betydelse.

– Det finns flera minnesstenar där hon stått och talat, t ex i Norrköping (på Skallerorget) och i Kopparberg, där hon växte upp. Socialistiska agitatorer blev ofta utestängda från lokalerna de skulle tala i. Så då ställde de sig utanför i stället och höll sina tal.

JONAS HELLING

Den 7 september berättar Gunnela Björk om sin bok i ABF-huset på Sveavägen 53 i Stockholm.